

XUSEP M.º BAYARRI

**A POLITISASIO
DELS VALENSIANS**

1967
VALENSIA

DEFINISIONS

I

L'apolitisació dels valencians ara —i en molts moments de la nostra història contemporània— està clarament manifesta.

Es una persistent agorreta d'avulíes que s'ingrusta en l'ànim, i en l'ànima multitudinària de les nostres xents.

I es de dordre; perquè contràriament la ocupació de política i la preocupació d'ella es en l'òme senyal de vàlua intel·lectual i social.

L'òme es un aqontéixer polític.

L'òme valencià en els greuers importants, traumàtics de sa istòria a mostrat tindre àxil i ardida eixa qondisió. Es d'atres moments mes aqostats als nòstres dies qe s'a afevllit en el sentit volitiu d'esmersarse en la qura dels afers púvliqs. Una qonformitat —qe ia deriva a lamentavle qonformisme— li te invalidaes les surxènsies de la voluntat al oxèqte i el «no em parle de política» es son leit motiv.

L'òme es polític perqe es social per naturalaea.

Xusta, rasional ordenasió d'una espesial qoleqtitivat umana es la política.

Desde els remòts tenps vivliqs veem qom el penúltim dels fills de Xaqop, exersita la política savi en l'Exipte; Moisés eixint d'eixe país, qamí de les tèrres de Qanaá, fon modèl pera la posteritat de qonduqtor de pòvles, de gran polític.

Els governats tenen el dret, i el deure d'ocuparse de política.

Ni la qonsequisió del reqoneiximent de la llengua materna fora solusió del estat d'esepsió d'una qoleqsitivat. Aqsidental es lo llenguístic front a la llibertat q'es qòsa sustantiva en un pòvle.

Veem gom en Irlanda no inpliqava termes de negasió. Qontemplávem gom en el Kurdistau la qonplasènsia de la llengua kurda tanpòq; después avem experimentat qe l'Alemaña, vensuda, la reqoneguda de sa llengua qontinuava sent inoqua pera sa traxèdia nasional.

I es q'en tals qasos, senpre, es mes inponent en drets naturals la llivertat qe la llengua, manqo esensial.

Ninguna qonfigurasió de dret internacional llexítim pòt fer aseptavle el fet d'un predomini de fòrsa vèliq pera el reqoneiximent, en liti-xi, d'una solusió de xustisia.

Això seria retrotraures a nevulosos i vruns moments i mòdos mixevals orripilants.

Persistiría el sentit várvaro si l'estòl o vando qe qedara dominant inposara als vensuts un estat d'esepsió en el viure en coersió proïviti-va dels drets naturals de la persona per un llarq temps de mes d'un quart de sigle, periodo unilateral en la xudiqasió de positiu de la prò-va a qe se somet a les persones.

La típiqa figura del sensor guvernamental de premsa no qedarà en tal qas «desenpleá» perque noves figures de delinquènsia qeden qanonisaes per este pla de relevo. L'aseptasió de les lleis fonamentals, el respete per les neses-

tats de la defensa nasional, la seguritat i l'orde púvliq... de tot lo qual sentaren xurisprudència els anterior sensors.

Llivertat! sí, una llivertat en «estramvote», atxetival, de definisió partikularista respèqte de profetisat desordre «en el qe perixen totes les llivertats».

Ninguna delinquència mata la veritat, asesina la raó, estingix la llivertat, «filla del sèl». Qoïvir la llivertat de dret eqsèls, per pòr... es tan punivle qom malmétrela en aqtes de inaudita viólència inumana. Ni a priòri, ni a posteriòri tenen en xustisia atenuants les diqtadures en les relasions umanes. Les lleis qe se fa la qoleqtivitat dominaora no son atendivles quan «vulneren una Llei superior».

EVOQASIO D'UN POLITIQ QLASIQ,

QATALA

A trenq de dotrina:

«L'opxèqte de la polítiqa es el venestar púvliq. El fi d'este no es atre qe proquarlos —ven estar i fi— pera la qoleqtivitat.»

«La seva concepció del món es la concepció cristiana; la ciutat terrenal d'ésser un espill i una preparació per a la Ciutat Eterna. La llei cristiana és la que ha ensenyat a l'home la vera llibertat individual i ha d'ésser el fonament principal de la cosa pública. De la consciència i de les motivacions sobrenaturals depenen la justícia i la lleialtat en fer les lleis, en aplicar-les i observar-les.

»Frare Eiximenis és també, en tota la força del mot, un home de la seva terra. Escriu deliberadament en to popular; car vol divulgar la suma de coneixences que ha après en els llibres i el cúmul d'observacions socials i psicològiques que ha recollit en els seus viatges i amb el tracte amb gent de tots els estaments.

»Amic de la llibertat, vol que els prínceps siguin els primers en abservar la llei i que tots els estaments estiguin representats en el regiment de la cosa pública. Abomina de l'absolutisme i de la violència sistemàtica, però no estima menys l'ordre: no admet sense reserves el proveïment de càrrecs per elecció, per raó del perill que l'ordre sigui alterat.

»E plagués a Déu que ja fóssem en aital estament, car llavors la cosa pública estaria noblement e es poria mills regir a semblança de la cosa pública celestial, la qual és en sobi-

rana glòria e virtut. E açò designa sant Agostí (segons que apar en lo segon libre «De la ciutat de Déu», en lo XIX capítol); jatsia que ans de la fi del món la misericòrdia de Déu farà aquesta gràcia a la terra: que aquesta cosa pública de present se regirà a semblanç de aquella gloriosa comunitat de paradís, segons que sant Joan nos dóna a entendre («Apocalipsi», XXI) quant diu: **Vidi ciuitatem sanctam Iherusalem descendentem de coelo sicut sponsam ornatam uiro suo**; e vol dir que ell en esperit viu la santa ciutat de Jerusalem que aparia que fos devallada en la terra quant era llavors la terra santa, e ben regida, e endreçada e ben governada.

»Los presents romans qui açò dien no deuen ésser allegats per testimonis en res de bé, com sien los pus celerats hòmens del món, així com posa sant Bernat (**Ad Eugenium**). E dic que aquestes paraules allegades, e semblants, creu que diguen (car aitals les han acostumades de dir), car fills són de troians, catius e males-trucs, e parents de grecs, e gent arredoladissa, sense cap e sens enteniment, poble avolatat, ergullós, e pobre e malestruc, així com tostemps ho han dat a entendre per llurs males obres, los pecats dels quals los han portats a aquesta llegesa tanta que blasfemen lo Salvador, dients

que per Ell e per sa llei fan mal de llur prou.

»Mas dic-te que açò que ells apellen ells fer mal de lllur prou, sàpies que ells pensen que sia fer de llur prou, que tenguen les maneres de viure que tingueren alguns de sos predecessors quant senyorejaven tot lo món, qui foren cruels tirants e qui per força subjugaren a si tot lo món sens tot dret e sens tot títol de justícia, qui foren grans robadors e idòlatres, plens de tota malvestat e sens tota virtut. Car diu sant Agostí que llur justícia que tenien, ne les altres béns que aparia que fossen bé, no eren virtuts, mas solament havien imatge e semblança a virtut, car res que fessen de bé no ho faïen per amor de Déu, ans ho faïen per ufana e per pompa.»

AQSIDENT QONTENPORANI

«Una individualitat eqsistent» es Portugal, per eixemple; qe atra «individualitat eqsistent» revasant son limit moral, pel seu rexent Felip II la ofengé aneqsionantla. Vòna sòrt la de Portugal qe a la fi, gracies a Deu, lográ esvatu-sarse els agresors.

Unitat sentrífuga? No, unitat sentrípeta.

Als qí mos a interesat la política, les aqtuals campanyes sobre el «qolonialisme» mos atrau en sovremenara.

I ara en la oportunitat d'avérsemos envíat el «Discurs» del president del govern de Portugal a l'opxècte, i qe am reiteradament llexit, mos plauen uns vreus «qomentaris» en estes páxines.

PATRIA I XEOGRAFIA...

La «finalitat» dels estrañs qe aplegaren a aquells territoris «era povlacions autóqtones» en els qe no vòlen varrexarse, i si sols esplotar ses posivilitats eqonòmiques; i elevarlos a la saó pera sa independència, no pot ser en xustisia. distinta de la finalitat dels, tamvé estrañs, qe al igual qe aquells ocuparen els territoris de povlació negra, però qe an restat «qultivant les terres, estavlint industries, finantsiant i atministrant...

Per reflexió i per sentiment som antiqolonialistes —qe no anti qolonisadors.

El raonador després d'unes qonsiderasions istòriq doqtrinals al respecte, resta afeqtat per la referensia direqta envers Portugal i ses qo-

lonies, front a una campanya sobre les mateixes impliqá.

I qonvé, qom ell diu, destríar els posivles «estats de pasió, emocionals», i fíqsar-los en los del «domini de la intellixència». Perqé no sòls els portugueses però «els demés interessats en el devat devem deduir qonqlusions» i evalúar responsavitats i tranquilisar les qonsiènsies pròpies.

La notasió xeneral de sa dialèctica es l'argument dels «fets qonsumats» i qal aqlarir si no son, al òra, els dels «drets qonqlqats» qe no es igual.

Referintmos a l'Àfrica —qom podíem a atres Qontinents— sòls se nos oferixen, atenents al dret natural o qom a doqtrina social una sòla espèsie de territòris, no dos, pues que son enxuiciament, en quant al dret de sa oqu-pasió —d'eixos territòris orixinará una sòla qonqlusió de xustícia.

«Suxèqtes tots ells al treball de qolonisació enqontrarem el signe de diferènsiació de eixos territòris en l'aqtitut política dels Estats sovi-rans; o siga en la finalitat de la seua òvra qolo-nisadora». Tal premisa s'esqriu.

No s'invoca l'orixen de la xustificació de la suxeqsió aquella al treball de qolonisar eixos

natiu, ni la raó de privilegi racial que signifiqui l'erixir-se els autonomenats colonisadors en «Estats soverans, i menys el que adopten «aqtutats polítiques» i «finalitats» partikulars «de la seua ovra kolonizadora».

Es indistinta la konsiderasió temporal del sentit o el fet de presència. Es apart allò de que «dugérem una doktrina en lloq de que fórem portats per un interés». Ni el fet de que «estem allí per mix d'una política que l'autoritat va exequant i defenent, distintament a lo que seria avandonar, a lo q'es diu «vents de la istòria» els «destins umans.

I si trovem en estes paraules dòsis d'espliqasió, no les alvirem de xustifikasió de perdurabilitat. Ia, ia se konfesá, espontaniament —después del «quatresents anys presensials en Àfrica—, que la limitasió dels recursos no a permés mes progresar ni en les komunikacions, ni en la divulgasió de la istruksió; en la organisasió sanitaria... enqara que tot això que avem aqonsegit tinga el seu mèrit.

En últim terme, ia a estes altures del gas, la qwestió no seria —pera una suprema xustisia— prokurasió vòna, òptima, sinó de dret natural, internacional o de vinculasió racial autóqtona.

APOLITISASIÓ DELS VALENSIANS

Tota tendència «oficialisadora» de les Nacions Unides a tal s'orienta —i el qas es «fet qonsumat» respecte de Goa. Distints estats inmersos en aquell qonsépte son resen aplegats a aquella Organissasió en la qe tingeren sosté i defensa.

La questió esta, partiqlar, no es de resent invensió. I la tèsis q'esgrimia la «Unió India-na» de qe «la xeografia diqta el dret polítq, qrea, definix i autentifica, la soberania»; te una vixensia positiva en aquelles ordenacions maxoritaries de la ONU. Ia s'a esperimentat mantes voltes i resents asimilaes a sa ortodoxia polítqa.

Evoqem a este punt allò qe avem deprés qe si «la forma sustansial de l'ànima es el pròpi qòs» parafrasegem qe «la forma sustansial de la patria es sa xeografia».

AGUAITANT MES A LO NOSTRE

VARIES POSISIONS

I es sèrt qe les lleis d'un Estat no es pòden invoqar en xustisia si vulneren una Llei superior.

En este periodo de la República española del 31 en el que ocupaba la presidencia de l'«Academia de la Lengua» don Ramón Menéndez Pidal publicaba este en «El Sol» (27-VIII-1931) ses opinions relacionaes en aspèctes de qonpetènsies en matèries polítiques:

«Después de mi visita a Barcelona pude lamentar el hecho de que a los niños catalanes se diese toda la enseñanza en castellano con daño para su formación y con ofensa para el espíritu regional. E hice gestiones en Madrid a fin de que la Escuela fuese catalana para los párvulos y bilingüe en primaria..., qonvenido con mi querido y admirado acompañante allá el señor Nicolau d'Oliver y así se decretó por la República».

(Quan, en la práqtica li formularen qeixes per families castellanes, al opxècte qlama el Sr. Menéndez Pidal.)

«Aquel asimilismo castellano se convierte ahora en catalán... perdurando la psicología vieja del desamor, y la incomprensión perdura...

»El robustecer la conciencia hispana mediante la enseñanza es un deber del Estado absolutamente indeclinable entre nosotros dada esa cortedad de visión para la anchura del horizonte nacional propia de las regiones.

APOLITISASIÓ DELS VALENSIANS

»Misión intransferible; que no va menos en ello que la consolidación o el demoronomiento de la "nación española" (estes entre qometes son del Sr. Menéndez Pidal) que se tambalea para convertirse en simple "Estado".

»Mientras no se resuelva equitativamente el problema de la personalidad de las regiones no habrá paz espiritual en España. Pero es que tampoco habrá otra paz que la del sepulcro, la de la disgregación cadavérica, mientras no se resuelva en justicia el mayor problema de la personalidad de España, esta magna realidad que debemos afirmar cada día.»

* * *

Mos qal lliurar opinions pròpies, a propòsit de les de tots eixos òmens púvliqs qe de polítiqa enxuïsiaven.

No tenim res qe dir, qoleqtivament?

A de ser tan estrema en nesetat la nòstra despreocupasió?

O la nòstra ignoransia?

II

EL QE FON SENTIT POLITIQ EN EL NOSTRE POVLE

Per naturalea, qostitutiva, i, qostituïda, aquell «genio acre i vivo» qe mos assignava, als valensians, el P. Mariana a tingut en la istòria del nòstre pòvle distintes espesials fluqtuacions. El «genio acre i vivo» fill de les sirqunstancies, qonservá sa esència.

Clar es qe sentit polític i sentit patriòtic tenen en sa naturalea qonxunsions espreses. Pràcticament tota activitat de l'òme nostre qolectivament se definix per sa tendència al venestar públic. Pero per política —antonòmicament— entenem governació estatal, direcció de qefers públics i sos aqonteiximents.

Respecte de la nostra dimensió política, istòrica, avem meditat sobre distintes etapes dominantment manifestes.

En la **Protoistoria** pòden suministramos qonsideracions sèrtes mòstres plàstiques en el paleolític superior, per determiná temàtica vèliça qe supondria defensa del domini q'es detentava.

* * *

SENTIT POLITIC ISTORIC

Ia en temps istòrics o ivèrics, la significació contra els púnics qartaxinesos mos servix la primera important manifestació política eròica d'apersiviment universal. «La república de Sagunto», podem mirar, a distància universal, qom qaraqterística racial del nostre pòble, mes de dos centenars d'años avans de N. S. Xesucrist. I front Roma i els godos.

A prinsipi del VIIé. S., quan a la invasió musulmana, l'aferrament al domini i governació del pròpi territori es va posar de manifest en el pòble qe al manat de Teodomir —i a pesar de la traïsió del gonde Agresius qe governava Valensia— resistiren, per sert tenps, i enqara paqtaren la pau en el fill de Muza, en la part Sur de la nòstra tèrra.

* * *

La resistència continua als sarrausens va tindre etapes de puñides patriòtiques valensianes, mantenint eròicament greusies i llengua, i les esperances de reqovrament polític.

L'episodi, en cinq anys, del Cid fon un desen-sert istòric qe predisposá en contra la disposició dels mosáraps valensians, per la infra-conduqta del **Qanpiduqtor** qastellá, qontrasant en la dels valensians, quan a sa mòrt, i en la fuxida de ses tropes.

* * *

La qonqista xáumiga, dels qonfederats qatalanoaragonesos, al XIII. S. feu reviure la fe política dels valensians. La satisfacció i el

qontentament per la nòva ordenasió política, sentiment, i mes, en experimentar la legalitat i òvra personal de Xaume I va aqréixer aquell respecte a la naturalea rasial valensiana en qaràqter i espresió o «llenguaxe del pòvle; i qe pòq a pòq «es distinxía autóqton del dels aragonesos i qatalans». Reine eqsent d'estos fon Valensia en la qonviqsió i llexislasió del rei saviament intuít.

* * *

Al vinent XIV. S. nostre sentit polítq així s'espresava:

**IES VINT MOTIVASIONS O RAONS D'«EXI-
MENIS», D'ATENDRE EL REXIMENT DE LA
«QOSA PUVLIQA» DE VALENSIA
(Ortografía moderna)**

«Als xurats de la siutat»

1.ª Per qonservar netes les vòstres qonsènsies sovre los grans xuraments qe féreu al esqomensament del vòstre ofisi.

2.ª Per les grans distrivusions i atministracions dels reqaptes i emoluments de la qòsa púvliqa qe vos son enqomanaes; en les qe molts

tenen l'ull uvèrt qe se fan, i n'amaríen mes les erraes qe les reeixides.

3.º Per la multitud dels negòsis qe aveu de resòldre.

4.º Per les diferènsies de diverses xents en les qe teniu qe tratar; i aveu en espesial, mes qe no atres xurats del reine, departir en qavallers, i novles, i en persones de prestansia i d'onor, les quals vos qonvé sostindre i tratar segons la seua posició.

5.º Perqe responeu de la frontera del reine, qe vos qonvé q'en pau o per gèrra atendre els molts perills qe podrien vindre de moltes maneres.

6.º Perqe s'esteu mesqlats entre infèls, de q'es pòden esperar inumeravles perills a la qòsa púúliqa. Per raó de la qual qòsa es menester q'el nòm d'aqell malvat Mafomet no aveu de permetir onrrar per res a ells, pera qe Deu no s'enuxe contra vosatros ni contra la tèrra. Aixina mateix es presís q'els qondenats sigen persegits a mòrt, i aquells q'els favorixen en la nòstra tèrra, i qe per sa seguritat no s'a de permetir q'els mòros tingen ni pòrten ninguna qlase d'armes ofensives, per res del mon;

perqe aixina es va proveír per privilèxi en la qort xeneral selevrá en San Mateu; qe tots pòden témer qe si els mòros de fòra se mòuen, els d'esta tèrra pòden pendre sa part, estimulats.

7.* Per qe tenim qe atendre en qòses de la mar, aixina qom de la tèrra, i tanvé per amiqs qe afavorir qom per enemiqs, qe no vos perxudiquen.

8.* Perqe aveu de governar moltes xents, entre les qe ia varrexa de diverses qomarques, difísils d'atenperar a les lleis qomunes de la terra.

9.* Perqe vosatros aveu de rexir per els espesials furs vòstres, els quals vosatros principalment, deveu mantindre, i defendre, i fer opservar.

10.* Perqe qom eqsistix part de pòvle replegadís —qom am dit— qal qe sigen soportats i axudats pertots, els qui sigen pòvres, xent desèrta de mixos tenporals.

11.* Perqe qom sèrta part del pòvle no es d'ell natural —qom dit queda— ni es riq, es fa pìxor de rexir, perqe es revòlt, i qom manqo

te qe pèdre está mes avoqat a fer avalòts a tots i als rexidors si en res els tòquen.

12.ª Perqe qom la siutat siga enqara quasi moresqa, per la novetat de sa presó, vos qal q'es vexa en murs, en valls, en qarrers i plases, en qases i en armes, per manera qe per tot aparega ser qristiá reximent, govèrn qristiá.

13.ª Perqe qom la siutat es novellament qristiana, qom am dit, qonvé que a sovint axudeu a fer edifisis eqlesiástiqs, qom iglesies i monastèris, i sos ornaments, i a satisfer a relixiosos, mes qe atra siutat del reine.

14.ª Qom la dita siutat a optengut del Nòstre Siñor grans gracies espesials, i n'optindrà qada día mes qe atra del reine, qonvé qe reqonegau mes a sovint Deu i li dediqueu lluíts ofisis, prosesons i solemnitats atres. I, norres-meñs, aveu de fer grans qaritats púvliques, i llimosnes seqretes a moltes santes persones vergoñants, qi Deu a posat, per mèrits dels quals Nostre Siñor Deu vos fa aquells grans venefisis.

15.ª Perqe la nòstra tèrra produíx els òmens aguts, sutils i inqets, qe fa presís anar mes avisats en tot a aquell, i a aquella qins entre tals an de governar.

16.* Perqe la nòstra tèrra i sa qapital son per elles mateixa molt deleitoses, ia qe qonqurrixen molts òmens llauxers i de pòq valdre, i molta fenura arredoladisa o aventurera, i moltes persones que volen fer son desix i es greuen en dret a superior estament; i per els novles qavallers qe avunden, i per les properes tèrres estrañes; per tal ia molts que no vòlen trevallar, ans «fan vila» tots els dies estant osiosos. Per totes estes qòses, i moltes d'atres damunt dites, qal q'es proquiren saqrifisis i nafres; a sovint mòrts i grims per los quals els rexents an de qonportar grans afañs i trevalls.

17.* Perqe avunden en la siutat els novles ofisis, mes q'en atres tèrres del reine i en qasquns aveu d'entendre, i, a vegaes, qontendre qe per ells la llivertat de la siutat no siga perxudiquá, o per ells no se realisen qòses qontra xustisia.

18.* Perqe qom en qisqun ofisi i art, i estament a sovint es nòten molts defalliments i males òvres, a vosatros prinsipalment tòqa la reformasió.

19.* Qom les dònes son así ponposes i vanidoses qom se son en atres parts del mon i

aixina mateix así qom mes s'aqòsten a les ponpes castellanes; per les quals vanitats nesesiten els marits grans qárreqs, per els vestits supèrflus i ornaments qostosos; per tal pressisa la vòstra prudència, per qonservar les eretats i qe no vingen a meñs, i fasa provisions qontra tals avusos.

20.ª Perqe vosatros aveu de proquar sovre ospitals, q'es qòsa qe Deu rekerix, qom es qòsa de miseriqòrdia. Aveu de proquar la pau entre els desaqordats pera qe tanvé la «qòsa púvliqa» estiga en pau.»

Aixina s'interesava el pensar i el qefer polític en els rexidors a finals del XIV S. i en tot el XV.

LA XERMANIA

Fon enqara al XVI S. un vrot polític —diuen qe, sosial (i qí diu q'este qaràqter no está integrat en lo polític?) qe fon sofoqat, en síntoma de lo qe austries i vorvons avien de qonsumar, atenent la deqantasió de l'esperit púvliq del nòstre pòvle a lo insustansial.

Alguns fan istansia de qonsiderasió de sivisme la «fransesá» en Valensia quan a principi del XIX S. els napoleònics invadiren Va-

lensia. U, senpre a reflexionat qe sent anys avans, en Felip V, tan vorvó, tan estranxer, i tan fransés qom Napoleó, perdérem els valensians personalitat i els elements de ferla efectiva (si no es qe desde els reis qatòliqs ia anavem perdentla). I q'el «deseado» Ferran VII no mos servia mes idoneitat nasional ni ètiqa, ni «purea de sang» qe Napoleó, o en son qas el tal «Pepe Botella».

* * *

Desde tals etapes, l'apolitisasió dels valensians, s'a procurat, i s'a efectuat, i s'está consumant voluntariament o inqonsientment, pero desastrosament.

Si avem qonsiderat rápidament els fasts positius d'afirmasió de les virtuts rasials patriòtiques, es vò i profitós esqorqollar les etapes degadents qe deviliten aquelles i serviren i servixen xuíns depriments qe molt mos dòlen.

Quan la invasió dels romans —a qontinuasió de tantes i tan vergoñoses defeqsions—, s'affuixaren aquelles virilitats iveres. I fon el temor per una vanda i per atra un pagá materialisme i sèrt millor nivell de qomoditats. En les qlases mes sensivles a les vanitats d'onors i posisió social i prevendes, l'aqonpliment

satisfactori, qe anava desde la estraqsió d'enperadors a les mes mínimes xerarqíes mílites. El pòvle quedava en l'anonimat, pero vivint adiqte a sa rasialitat en qostums i llengua...

Quan a la rápida inqursió dels várvres i a qontinuasió els tresents ańs dels inperials visantins i visigòts sense amor pròpi patriòtiq d'estos, i varrexats entre erexíes i qonsilis, el patriotisme dels nòstres asendents no espirallexá en efeqtivitats. Aqella etapa fon d'avulia sirqunstansial. El pòvle indíxena no s'estinxí, ni sa llengua, naturalment, qe n'agreixqé qòpia perduravle d'espresions.

Quan als sinqsents ańs de dominasió alarp, i en serts moments istòriqs sanqnanta, l'esperit púvliq valensiá pòq podía tindre de manifestacions. Distintament eren els musulmans els q'es valensianisaven moralment per el qontaqte en els nòstres qe, finalment, determinaren mes d'una qonversió espeqtaqular doqtrinal relixiosa.

* * *

Durant els primers ańs forals s'adequaren istòria i sentit polítiq eixenplarment.

Fon a la fi del XV S. quan s'inisiá l'esglaia-ment polítiq en la nòstra xent, qausa de tota qlase de promocions de venestar i grandea respècte de la nòstra personalitat.

Prinsipalment desde Felip V i el Deqret de nòva planta de 1707, la proqura d'ignorànsia, l'avolisió de la enseñansa i qultura en la nòstra llengua i l'enqart d'atres en la nòstra vida. L'adulació qostantment qorrosiva, en les qlases mixa i aristogràtica; la inpotència material qorrosiva, dels mes amants de les tradicions... i una xeneral avulia i desinterés per un estat pintoresq i alegrement qritisiste... densifiqaven l'anvient d'un qonformisme antagòniq del sentit polítiq presís pera tal redresament...

PARENTESIS DOTRINAL

An trasqurrit dosents sinquanta anys i sòls l'esment aqodix en omenaxe d'atmirasió qonmoguda als eròiqs de la resistència en Xàtiva i als de les milisies nostres en la «batalla d'Almansa» qe mereixen el millor monument **in memoriam** al XVIII S.

La qondisió de la naturalea umana está fòra de la opció i de la normasió del òme, «Es Deu qí l'a ficsá. (L'òme es intelixent i físic.)

El Dret naix i radica d'esta qondisió natural del òme i está soyre sa voluntat. La voluntat no destruirá la naturalea (l'òme te dret i ovligasió de qurar de sa vida).

La Llei a d'atendre el Dret i es la voluntat o resolusió dels òmens de determiná qoleqtitat social ven atenent aquella qondisió umana (l'òme te una Patria).

La voluntat d'una xenerasió no presqriu qontra la patentisació de la naturalea d'òmens i qòses (l'òme no pòt disposar qontra les qaracterístiques de sa Patria).

La Tradisió i la Istòria son fatalitats doqtrinals indestruqtivles.

La Tradisió i la Istòria son la voluntat nasional qe mana.

Les xeneracions de qada pòvle, qe pasaren formen la esència i la voluntat nasionals qe a de reseir la xenerasió viventa.

Les voluntats i fets unánims dels antepasats qonnasionals, son la istòria; la voluntat de la xenerasió dels aqtüals.

DISTINTES VONES INTENSIONS MODERNES

Aixina va resumir el xuriste qatolíq D. Manuel Oller sa qonferència valensiana:

«Entenent que la definitiva estructuració de la Regió Valenciana deu ser feta per l'Assamblea que's constituixca en el cas de quedar oficialment reconeguda la Autonomía de la

expressada Regió, nos limitém a proposar a la aprovació de les Corts Constituyents les bases més indispensables:

1. El territori de la Regió Valenciana está format per el de les tres provincies: Alacant, Castelló i Valencia, ab los límits qu'estos tenien en 1833.

Podrán agregarse a este territori o separarse d'ell aquelles poblacions que ho desigen, sempre que ho maanifesten de tal manera que quede ben patent la voluntat del poble.

A reserva de la divisió definitiva del territori valencià que s'acorde en l'Asamblea Regional reconeguem per ara i com a punt de partida la divisió en les esmentades tres provincies, deixant en llibertat a les poblacions de adherirse a una u altra de tals provincies sempre que no s'establixca solució de continuïtat.

2. Son persones valencianes totes aquelles naixcudes en territori valencià, aquelles que naixcudes fora d'ell siguen filles de pares valencians, i aquelles que residint deu anys en dit territori expressen el seu desig de ser tingudes per tals.

3. Tots los càrrecs públics serán desempenyats per valencians.

4. **Municipi.**—En cada població hi haurà un Consell Municipal, el qual serà nomenat: la mitat per sufragi universal, i l'atra mitat per sufragi de les distintes corporacions professionals.

5. **Consell Provincial.** — Cada Provincia tindrà el seu Consell Provincial, nomenat la mitat per sufragi universal, i l'atra mitat per sufragi dels Consells Municipals agrupats per comarques naturals (o per districtes judicials, o com es crega més convenient).

6. **Diputació de la Generalitat** (o Assambla Regional).—Reunits els tres Consells Provincials constituirán la Diputació de la Generalitat, la qual acordará l'Estatut definitiu de la Regió Valenciana, i en general totes les lleis i normes de caràcter regional.

7. **Jurats** (o Consell Suprem).—El Poder Eixecutiu serà eixercit per tres prohoms, que durán el títol de Jurats, cadascú de una de les tres provincies i de signat per el respectiu Consell Provincial. Cada tres anys serà Jurat en Cap el representant d'una de les tres provincies.

8. **Ministeri.**—Els Jurats nomenarán varis Secretaris o Ministres per a facilitar la gestió

dels diversos assuttes: Instrucció, Obres Públiques, Justícia, etc. El número i especialitat d'estes Secretaries serà acordat per l'Assamblea Regional.

9.—Delegat del Govern Central.—Existirà u o més relegats del Govern Central que tindran la máxima autoritat en els assuttes reservats a dit Govern. En assuttes de caràcter regional no tindran jurisdicció, pero tindran dret a assistir a les reunions de les Corporacions oficials.

10. Delegats de la Regió Valenciana en la capital del Estat Espanyol (o Diputats a Corts).—L'Assamblea Regional designarà del seu si les persones que deuen representar a la Regió Valenciana en les Corts.

11. Autonomia.—Tant les corporacions municipals, con les provincials, i l'Assamblea Regional disfrutaran de la més ampla autonomia dins dels llimits naturals de la seua activitat.» Prengé prou estat d'opinió.

De Vazquez Mella. Discursos en el Congrès

«No de la autonomia, que no es palabra que a mí me agrade, porque significa independencia, el que se da la ley así mismo, sino de la que ya Aristóteles en su Política. designaba

con la palabra gráfica y exacta de autarquía, que expresa el derecho de regirse a sí mismo interiormente, sin excluir la jerarquía, impidiendo que entre la acción de una persona, sea individual y social, y su fin, se interponga otra que quiera hacer lo que ella misma puede y debe realizar sin intervención extraña para cumplir su destino.

Yo soy partidario de esa autarquía en el municipio, en la comarca y en la región, y no quiero que tenga el Estado más que las atribuciones que son propias de lo que he dado aquí.»

En atre discours: «Porque, supongamos que Cataluña es una nación, con el atributo de soberanía. España no lo consentiría, no lo consintió cuando a Felipe IV, y lo ha demostrado en precedentes ocasiones. Estallaría la guerra, y en tal coyuntura, otras naciones al acecho nos intervendrían marcialmente y en fin de cuentas interesadamente, terminando con anexionismos a cargo nuestro.» ¡Qué dèvil argumentasió la del gran orador!

Tanpòq insertaren quan a la República del 31

Várem llexir estes qòses:

«Els paiaços autonomistoides que estimen comprensiva i generosa la República espanyo-

la respecte dels Pòbles ibèrics, mediten la pugna i el regateig infames del Parlament respecte de l'Estatut, que redactaren en Nuria.

L'Estatut català aprovat, que es, acàs, mes que el gèl d'atribucions, en quiscuns aspèctes (art. 7.e Ensenyança) una negació; es no obstant lo **màxim** que la República espanyola atorga... i atorgará.

Pot ser això motiu d'alegria? Ni de lloança a la República eixa? Ni d'esperança sixquera!!? Albornós, Lerroux, Gil Robles, Maura, Azafia blasmem tots.»

* * *

Atres loqusions front a la Repúvliqa

Volem (els valencians) que se mos torne lo que nos prengueren. I el manco lladre (en proporsió i en malícia i en conseqüències) nos fon Felip V; porque tots sabem i clamem dels Austries com contra els Borbóns.

«¡Que nos tornen lo que nos robaren!» i si els Borbóns decretalment nos robaren furs i llibertats de que realment els valencians no volíem servirsen, ¿que nos robaren els Austries? Els Austries nos robaren la opsió. I callàrem. Qonservàrem la signatura, i Felip V nos

prengué també la signatura. Qontinuàrem gallant.

Que se nos torne lo que nos robaren». Xo és, passant per sobre la signatura, per sobre els Borbóns; volem que se nos torne la atribució que teníem abans dels Austries. Está clar?

Si totes nostres activitats (producte lògic d'un sentir) responen a l'imperatiu natural d'una constitució peculiar del cos social valencià. ¿qué tenim, fora del sentir pensar i obrar, que puga vincularse o confondirse a una atra? Que si se nos reconeix una ànima distintiva, ¿cóm no un cos, que l'albergue, distintament? I si som en el sentir pensar i obrar, valencians, ¿en que no u som?»

Tals punts a l'avast de nostres qonsideracions.

POLITICA, POLITICA, POLITICA!

III

Si tots ajudeu, les nostres publicacions seràn millors que les forasteres.

La cultura política mos portará la política cultural.

Primer el triomf aquell (efectivitat del Dret). De seguida el triomf cultural (dret de la efectivitat).

LA TERSERA POSISIÓ?

PRENGAM OPSIO

1.ª Posició: **qristianisme**: **Qrist**, manaments, evanxèlis.

2.ª posició i oponent: **qomunisme**: ateu, qontra familia, sens propietat, etc.

Qina es la 3.ª posició?

Se diu, i s'eqsperimenta, qe «Orient» es qomunisme, volxeviqisme (2.ª posició).

L'oponent no es **qapitalisme**, el qual es delinquència i está implísit en el «no qristianisme». Qapitalisme es avús del qapital, de la propietat qe se ~~reconeixen~~ llexítims per el qristianisme (1.ª posició) i enqara, així, deqlara la Iglesia qristiana, per voqa de San Tomás. q'en qas de nesesitat extrema tots els vens son qomuns. O siga qe el qapital, la propietat, llexítims, en son en rao direqta de sa funsió sosial. Tot es de Deu.

L'antiqapitalisme no es qap 3.ª posició. Es doqtrina qristiana, natural desde qe'l mon es.

L'«Oqsident» es en esència: antiqapitalisme, antiqolonialisme, antiateisme.

«L'Oqsident» es en esència:

antiqapitalisme;
antiqolonialisme, i
antiateisme.

«L'Orient» es essencialment:

ateisme;
apropiació de tot, i
qontra familiar.

Els pòvles qe formant en «Oqsident» qlamen una «tersera posició» son malvats, traïdors o ignorants.

Posivles defèqtes de forma d'algún oqsidental no fòrsen la desersió d'atres i manqo la vinqulació a una nòva «3.ª posició».

POSTULATS

Qristianisme!

Ni eixèrxits vèliqs (qostosos, en qas suprem de defendres, tots som).

Ni eqspansions inperialistes (amistat entre nasions).

Ni predomini de qastes (tots, fills de Deu, trevallaors).

APOLITISASIÓ DELS VALENSIANS

Ni loteries ni xòqs... de sòrt.

Iguaitat en la xustisia.

Llibertat de:

enseñansa gratuita.

opinió, reunió.

prensa, divulgació, ets.

Consulta xeneral al pòble tot, en lo opina-
vle: sistemes, governació, administració.

Prevensió contra lo immoral.

Eduqació total.

Instruqció xeneral valensiana primer.

Misions cristianes no nasionalistes ni mí-
lites.

Obligatòrietat de treball i xusta retribusió.

Depòrt controlat, no professionals; ni voq-
sèu, futvol, qax, vòus, qaus de valls... qe super-
ocupen espektadors i inferiorisen l'apresiasió
de sivilitat patria. Quant a meditar!

1. Si Xaume I no mos avera qonstituit en
«Regne»...

2. Si avans q'ell els musulmans no averen
qonformat nostre territori qom a reine...

3. Si la efectivitat istòriqa secular mixe-
val dins la Federació en gatalans i aragonesos
no s'avera produït...

nòstra Valensia, acumulaven suterfuxis per a negarla en sa contumasia ignar infratèrna: negen la evidència.

En un consèpte de idees el superior qonxunt d'afinitats naturals permanents formen **forsosament una unitat**:

Estes pluralitats d'unitats **poden, per convenció**, formar **unions** federacions en el temps, qe en res desvirtúen aquelles unitats respectives, qe mai s'estingixen puix conpòrtan el signe d'inmortals.

Primer la política; después la cultura.

Primer la consegusió aquella; después... tot lo demás.

Primer la cultura política; después la política cultural; i la científica, i la económica, i la...

Quan a Xaume I li oferien alguns pòvles i Valensia no, va dir: Vullq Valensia: «Tenint la llòqa tindrem els pollets». Parafrasegem: tenint lo polític, tindrem lo cultural, ets., ets.

No s'entretengam tant en lo **cultural** (ara secundari), qe s'olvidem de lo **polític** (ara primordial).

En valensianisme, pensa lo qe deus pensar (ninguna forsa umana t'obligará a lo contrari) i fes lo qe pugues fer (Diu «el qí fa lo qe pòt no está a mes obligat»).

Ja qe no pòts fer mes de lo qe puges, no
penses manqo de lo qe deges.

Fes qada día un pòq de valensianisme.
Odia la opressió, compadix a l'opressor.

POLITIQA MUNDIAL. POLITIQUES

Perqe, quan llunt estem d'aqell estat d'in-
terés en el nòstre òme aqtual, per allò qe pasa
al mon.

I seria vòn augur pera la nòstra ordenasió
d'esperances. Q'es això de la lluita vèliqa del
Vietnam? Qines qonsequènsies podrien des-
pendres pera Europa? Eixa pugna ruso-xina
q'en la «qonferència» mes inportant desde fa
50 aña, en el qomunisme, va ara a dilusidarse,
qom va a resòldres?

Qe va a previndres si Fransa es rètira de
l'«Aliansa atlantiqua»? I mil provlemes mes.

Qom estan les relacions enfrontaes d'isrrae-
lites i els musulmans en Asia?

I del qalidosqòpi afriqá multiapresiatiu i
plurirrasial; qines qonsideracions se mos re-
presenten? I atres ardots asunts... mes pròp
als nòstres interesos, es donem qónter dels
provmes o solusions istitucionals del Estat?
Mos afèqta la quriositat la questió seqlar x'

vraltareña? Els viaxes als països africans i americans dels ministres espanyols mos remouen qomentaris? I tants mes...

En el pla mes afí a lo espiritual, les resolucions del Qonsili Vatiqá II en relasió a «la vida i els tenps modèrns» manté en tensió l'atensió nòstra i prepara la nòstra voluntat? Tot es «qòsa púvliqa».

I en les ordenacions, qares al nòstre ser de valensians, mos interesen els moviments i direcsions de la xoventut, en els dos seqses, respeqte d'una xudiqasió aseptavle de sivisme?

Qom veem les vinqlasions posivles, afeqtives o refusavles pera l'inqrement de la valensianitat? (I mes xérmens de motius).

Qom es nòta, tots eixos i tants mes! interrogants es pòt xudiqar no afèqten masivament els nòstres xóvens ni... els nòstres adults. Ells es desentenén.

I això es lo q'es trata de demostrar. I allò qe, en qonsiderar mos fa pláñer. I això qe fèvrosament mos puñ una reversió d'estat social qoleqtiu.

Front a tals solisitacions espirituals, socials i patriòtiques... mos plauría l'adesió dels nòstres xermans «mes xermans» —qom esqrivía un poeta nòstre—. I qe posanmos la ma en el pit, sovre el qòr, triàren sa mes oportuna qon-

duqta, resultat de sa refleqsió. En preoqupasions i en oqupasions (ia u avem dit) i sope-saren si tenps, enerxíes, afañs, saqriflisis i des-peses... en ponderasió gradual no pòden tin-dre variasió d'esmena.

Repareu, repareu vòstres predileqsiions en materialitats (qe son «materialisme» esquet). En festes entrapèliques qe se desorviten..., en desartiquelacions manqo raonavles; en els qe diuen «deports» i son qualsevòl atre profesio-nalisme, si no son forasterisme qe mos es pos-tís, o estranxerisme qe mos señala depresiva-ment. Inqonsistènsies de indefendivles qos-tums irrentavles sosialment i eqonòmiqua.

I l'atensió preferent a tot allò **manqo** nòs-tre qe quasi agresivament se mos eqsivix i, **manqo** valensianament, qonsentim, en tenta-sió dispersiva i aqollida sa atqisisió.

I es qe tot eixe qúmulo de suxerènsies i ap-diqacions qonpòrten un sentit polític, i la vir-tut de valensianitat está en relasió de la nòs-tra qonduqta.

Pensem qe tals eterovalensians mos titlen d'ipervòliqs; pero...

Per ara, les determinacions editorials qe s'efeqtúen son de signe **cultural** estriqte. (Lo mateix els oqurrix als qatalans). Algunes páxi-nes sòlen expandirse de titulacions de política,

pero de qonsideracions xenerals o istòriques... Qlar qe aixina no farem res. Vèrsos i versets religiosopatronals, o seudofestius, i sertes paxinetes de pròsa farragosament informativa d'aspèctes eutrapèliqs, i, aixina, tanvé de ransia gramatoloxía... No, no; el pòvle, llevant «els quatre gats» qe va dir l'atre, se desentén, i res no es puvliqa qe l'informe.

Sí; tots tenim de qe aqusarmos al respèqte.

Pero es qe, a mes a mes no es la tal aqtitut, sino aptitut allò qe se sòl puvliqar a òres d'ara, en este moment de l'alié qonsentiment de puvliqacions, sinó aquella ignoransia o maliqisia a propòsit de prinsipis, de dotrina, d'eqsixensies qe qal fructifiqar pròpies. Moltes vòltes am tingut qe reqordar qe «la omisió no es l'apostasía». Qe ian aqtituts qe pòden adoptarse, i ningunes qe mos fasen qremar ensens d'adorasió en l'altar de Xúpiter.

Quan es medita en la inmensa vida i vitalitat en tots els ordens —al tenor dels, qada día mes i millors documents de tot esmers, qe va desde les estasions, posem per qas, del Parpalló la Qova Negra de Xátiva, Morella i tantes atres; pasant per els tenps ivèriqs i atres immediats prerromans, els musulmans... asta la vinguda de Xaume I, i ara els preopinants pensen en la fluixa i ridíqula pretensió per eixern-

ple dels panqatalanistes respècte de qe «la fecha de nacimiento de los valencianos, de nosotros, es la Reconquista, el siglo XIII por Jaime I. Esa Reconquista significa nuestra catalanidad»? **Risa teneatis.** Aí está enqara la evidència: demés dels molts sigles prerreqonqista xáumiqa, els posteriors i ui: xènit, eqonómia, qultura, llengua, arts... i la voluntat qoleqtiva... Ningú dirá: Mare Qataluña per Mare Valensia.

¿No an determinat la istòria i la tradisió, i la filosofia, i el sentiment, i la realitat, qe no es «questió de nòms», sinó d'esènsies i de vitalisme, la resolusió: Valensia? La nòstra xent s'a parat a meditar sovre el provlema del nòstre scr? I del nòstre pervindre sense prevíndrel?

Se n'adonem de qe tal «Alacant a part» a pogut puvliqar José Vicente Mateo (pero agranant qap a qasa) i s'a pogut qomentar:

«D'un quant temps cap ací s'ha escampat pels cercles intellectualls d'Alacant una aguda febre introspectiva. Des de diversos punts de vista, amb punts de partida manta vegada ben diferents, es va a la recerca del secret. S'esbossen teories de l'alacantinitat, programes d'alacantinisme, executòries d'alacantineria. I tot això, ben proveït de susceptibilitats i suspi-

càcies a flor de pell, aboca en discussions i polèmiques enceses.

Alacant s'ha convertit en problema. En problema d'elucidació abstracta i en problema pragmàtic. Com és? Per què és? Una pregunta segueix l'altra. Igualment les respostes. Tallants, agressives, intransigents les unes; exploratives, vacillants i provisionals les altres. Definicions i diagnòstics, incansables, s'arremolinen, formen allaus avalotadores, es formulen amb una varietat encisadora i amena. Per a mantenir latents tota mena d'angúnies. Per a afalagar els petits patriotismes exaltadissos. Per a posar en peu de guerra, quan les anàlisis passablement objectives van a assolir la mateixa cota, les irreductibles diferències de punts de mira i actituds personals diferents i divergents.»

No tenim res a dir els valensians?

Es espliqavle la ignorància sense avulí, lo qual afèqta a les sirqunstàncies. No se xustifica l'avulí, atañent el qoneiximent de qausa, qe es qulpavilitat. Atra posició —qe vorexat la ignorància— es l'atmisió eqivoqá d'argumentacions; les unilaterals intervencions en esqòles i Sentres d'enseñament; en la premsa, Radio, Tele., llivres, qonferències... a on tenen radiqació i desenrroll qontinuat totes les qap-

tacions de la sorpresa voluntat de la nostra
xent desaperseveda i dèvil inteleqtualment.

TU AMES VALENSIA QOM MARE?

Contesta:

1. Eres dels qe li dius «Patria chica»?
2. Qreus qe alguna atra entitat ètniqa i
polítiqa deus amar primer i per damunt de
Valensia?
3. Qreus qe la llengua qe parlem es i se
diu, no mes. «llengua valensiana»?
4. Qreus qe tenim una Istòria, Qultura
(siensia i art), Eqonomia, Idiosinqrasia, Dret
privatiu (i per lo tant Autoritat, en potència
esensial) i sentit relixios pequliar?
5. Parles senpre la nostra llengua en ta
qasa, als teus fills?
6. Tens mes llivres en valensiá qe en atra
llengua (o atqirixes tots els qe se puvliqen en
valensiá)?
7. Te gastes mes dinés en depòrts i espeq-
táqls forans qe en llivres i premsa nòstres?

8. En gasa i en el temple reses senpre en valenciá?

Voldries qe la llengua nòstra fora la de les Esqòles, Istituts, Universitats... i fora voluntari dependren atres?

9. Voldries q'els dólars produqte de ton trevall, suor i sang qedaren en Valencia i els valensians els atministrárem?

10. Voldries qe Valencia se fera ses lleis, diqtara sos Xuins i fora el faqtor exequtiu de son qonpliment?

11. En el Servisi de Valencia i la satisfaqsió de les seues nesesitats gastes mes òres, enerxíes i dinés q'en qòses de «falles» futvol, «tir de qolom, voqsèu, siqlisme i atres deports?

12. Pregues a Deu qada día per Valensia?

13. Voldries qe'ls valensians manárem dels nòstres Radio, Televisió, puvliqasions... i qe foren en valenciá qom, així mateix tota puvlisitat i rotulacions?

14. Volgeres qe la nostra xoventut i òmens nutrira solsmment nòstra proteqsió i defensa?

15. Volgeres qe'ls nòstres òmens qapde-
vanter en Eqonomia, Siensies, Arts gastaren
ses aqtivités i riqea en Valensia, en son go-
vèrn, atministrasió i tot progrès?

FINALMENT

El discret i disqriminant istoriador espanyol P. Mariana, desde sa tròna de dòmine predigaor atrivuía q'els valensians erem nasió d'òmens dotats tenperamentalment «de genio acre i vivo».

Per els mateixos dies l'aguda opservasió del ínqlit Cervantes atmirava «la excelencia de sus moradores» de la nòstra tèrra.

Enqara, qontenporani d'ells en el pròpi XVIIé S. l'insisiu flósof dilusidaor ensertat Valtasar, o Llorèns, Gracian avía diputat de: «la pòga sustansia dels valensians» (tindrà éste raó?).

* * *

Aí, si per la política, el desmentirem.

**LES QOORDENAES QE ANAVEN
QONFORMANT VALENSIA**

Amar a Deu per Qrit i en Ell. A Qrist per sa Iglesia. A la Iglesia per el pòvle o nasió. A ésta per la governasió. A la governasió per la llibertat. A la llibertat per el Dret. Al Dret per la eqsistència.

Resum: Som. forem a la vida pera amar i servir a Deu.

* * *

Aixina surmontàrem así el monoteïsme, el qristianisme, el qatolisisme, politeïsme, xentilisme, maometisme, protestantisme, marxisme i ateïsme.

La devosió a la política mos avía de traspasar pera enterarse del qaleidosqòpi d'opinions proieqtaes sobre la pantalla de les nòstres esènsies i sirqunstansies; estudiar, refleqsionar opinar i qonportarse en qada qas; anar qreant estats de qonsència en tasqa quotidiana. I afinqant l'aqktivitat en el savi qonsell del qlásiq: «En política, pensar lo qe se dega, i fer lo qe se puga.»

S U M A R I

	Pàx.
Pròleg	3
Definicions	11
Evoqasió d'un polític... ..	14
Aqsident qontenporani	17
Varies posicions	21
El qe fon nostre sentit polític	24
Les vint motivacions d'Eximenis	27
Distintes vònes intensions	36
Política, política	42
Postulats... ..	44
Finalment	59

LAUS ✱ DEO